

INHOUD

VOORWOORD	V
DANKWOORD	VII
LIJST MET AFKORTINGEN EN VERKORTE CITEERWIJZEN	IX
DEEL I – INLEIDING	1
HOOFDSTUK 1. Probleemstelling	3
HOOFDSTUK 2. Onderzoeksopzet	5
HOOFDSTUK 3. Werkdefinities en afbakening	7
DEEL II – ZOEKTOCHT NAAR DE JURIDISCHE GRONDSLAGEN VAN DE MOTIVERINGSPLICHT VOOR REGELGEVING	9
HOOFDSTUK 1. Opbouw en methodologie	11
Afdeling 1. Onderzoeksdoelstellingen	11
Afdeling 2. Werkwijze	12
HOOFDSTUK 2. Motiveringsplicht uit algemene rechtsbeginselen	13
Afdeling 1. Motiveringsplicht als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur	13
§ 1. Inhoud en <i>ratio legis</i>	14
§ 2. Soort regelgeving waarop die motiveringsplicht van toepassing is	16
§ 3. Is die motiveringsplicht een formelemotiveringsplicht?	16
§ 4. Aard van de rechtsnorm en haar plaats in de hiërarchie der normen	16
§ 5. Kan die rechtsnorm autonoom worden ingeroepen voor de nationale rechter in het kader van het objectief contentieux om het niet-naleven van die motiveringsplicht te kunnen sanctioneren?	22
Afdeling 2. Motiveringsplicht als (deel van het beginsel van de duidelijke doelstelling als) algemeen beginsel van behoorlijke regelgeving	22
§ 1. Inhoud en <i>ratio legis</i>	22
§ 2. Soort regelgeving waarop die motiveringsplicht van toepassing is	24
§ 3. Is die motiveringsplicht een formelemotiveringsplicht?	24
§ 4. Aard van de rechtsnorm en haar plaats in de hiërarchie der normen	25
§ 5. Kan die rechtsnorm autonoom worden ingeroepen voor de nationale rechter in het kader van het objectief contentieux om het niet-naleven van die motiveringsplicht te kunnen sanctioneren?	26
HOOFDSTUK 3. Motiveringsplicht uit normen met inhoudelijke vormvoorschriften voor het opstellen van regelgeving	31
Afdeling 1. <i>Ex ante</i> effectenbeoordelingen	31
§ 1. Reguleringsimpactanalyse voor Vlaamse regelgeving	33
A. Inhoud en <i>ratio legis</i>	33
B. Soort regelgeving waarop die motiveringsplicht van toepassing is	38
C. Is die motiveringsplicht een formelemotiveringsplicht?	40
D. Aard van de rechtsnorm en haar plaats in de hiërarchie der normen	40
E. Kan die rechtsnorm autonoom worden ingeroepen voor de nationale rechter in het kader van het objectief contentieux om het niet-naleven van die motiveringsplicht te kunnen sanctioneren?	41
§ 2. Regelgevingsimpactanalyse voor federale regelgeving	43

A. Inhoud en <i>ratio legis</i>	43
B. Soort regelgeving waarop die motiveringsplicht van toepassing is	47
C. Is die motiveringsplicht een formelemotiveringsplicht?	48
D. Aard van de rechtsnorm en haar plaats in de hiërarchie der normen	50
E. Kan die rechtsnorm autonoom worden ingeroepen voor de nationale rechter in het kader van het objectief contentieux om het niet-naleven van die motiveringsplicht te kunnen sanctioneren?	50
§ 3. Evenredigheidsbeoordeling voorafgaandelijk aan een nieuwe reglementering van beroepen	51
A. Inhoud en <i>ratio legis</i>	51
B. Soort regelgeving waarop die motiveringsplicht van toepassing is	56
C. Is die motiveringsplicht een formelemotiveringsplicht?	57
D. Aard van de rechtsnorm en haar plaats in de hiërarchie der normen	58
E. Kan die rechtsnorm autonoom worden ingeroepen voor de nationale rechter in het kader van het objectief contentieux om het niet-naleven van die motiveringsplicht te kunnen sanctioneren?	58
Afdeling 2. Externe adviesverplichtingen	60
§ 1. Inhoud en <i>ratio legis</i>	62
§ 2. Soort regelgeving waarop die motiveringsplicht van toepassing is	67
§ 3. Is die motiveringsplicht een formelemotiveringsplicht?	68
§ 4. Aard van de rechtsnorm en haar plaats in de hiërarchie der normen	71
§ 5. Kan die rechtsnorm autonoom worden ingeroepen voor de nationale rechter in het kader van het objectief contentieux om het niet-naleven van die motiveringsplicht te kunnen sanctioneren?	72
§ 6. Is er een motiveringsplicht voor regelgeving wanneer wordt afgeweken van een verplicht ingewonnen advies en die motiveringsplicht niet wordt opgelegd in een geschreven wetskrachtige norm?	72
HOOFDSTUK 4. Motiveringsplicht uit normen van EU-recht	77
Afdeling 1. Algemeen Unierechtelijk beginsel van behoorlijk bestuur	78
§ 1. Inhoud en <i>ratio legis</i>	78
§ 2. Soort regelgeving waarop die motiveringsplicht van toepassing is	81
§ 3. Is die motiveringsplicht een formelemotiveringsplicht?	81
§ 4. Aard van de rechtsnorm en haar plaats in de hiërarchie der normen	83
§ 5. Kan die rechtsnorm autonoom worden ingeroepen voor de nationale rechter in het kader van het objectief contentieux om het niet-naleven van die motiveringsplicht te kunnen sanctioneren?	85
Afdeling 2. Unierechtelijke consultatieverplichtingen	90
§ 1. Associatieovereenkomst met Oekraïne	91
A. Inhoud en <i>ratio legis</i>	91
B. Soort regelgeving waarop die motiveringsplicht van toepassing is	93
C. Is die motiveringsplicht een formelemotiveringsplicht?	94
D. Aard van de rechtsnorm en haar plaats in de hiërarchie der normen	95
E. Kan die rechtsnorm autonoom worden ingeroepen voor de nationale rechter in het kader van het objectief contentieux om het niet-naleven van die motiveringsplicht te kunnen sanctioneren?	96
§ 2. Richtlijn 2002/20/EG	97
A. Inhoud en <i>ratio legis</i>	97
B. Soort regelgeving waarop die motiveringsplicht van toepassing is	99

C. Is die motiveringsplicht een formelemotiveringsplicht?	99
D. Aard van de rechtsnorm en haar plaats in de hiërarchie der normen	99
E. Kan die rechtsnorm autonoom worden ingeroepen voor de nationale rechter in het kader van het objectief contentieux om het niet-naleven van die motiveringsplicht te kunnen sanctioneren?	100
Afdeling 3. Overzichtsschema motiveringsplicht uit EU-normen	103
HOOFDSTUK 5. Motiveringsplicht uit normen die grondrechten en fundamentele vrijheden bevatten	107
Afdeling 1. Artikelen 10 en 11 van de Grondwet	108
§ 1. Inhoud en <i>ratio legis</i>	109
§ 2. Soort regelgeving waarop die motiveringsplicht van toepassing is	114
§ 3. Is die motiveringsplicht een formelemotiveringsplicht?	115
§ 4. Aard van de rechtsnorm en haar plaats in de hiërarchie der normen	115
§ 5. Kan die rechtsnorm autonoom worden ingeroepen voor de nationale rechter in het kader van het objectief contentieux om het niet-naleven van die motiveringsplicht te kunnen sanctioneren?	116
Afdeling 2. Artikel 23 van de Grondwet	116
§ 1. Inhoud en <i>ratio legis</i>	116
§ 2. Soort regelgeving waarop die motiveringsplicht van toepassing is	124
§ 3. Is die motiveringsplicht een formelemotiveringsplicht?	125
§ 4. Aard van de rechtsnorm en haar plaats in de hiërarchie der normen	126
§ 5. Kan die rechtsnorm autonoom worden ingeroepen voor de nationale rechter in het kader van het objectief contentieux om het niet-naleven van die motiveringsplicht te kunnen sanctioneren?	126
HOOFDSTUK 6. Functionele benadering van de motiveringsplicht voor regelgeving	127
Afdeling 1. Het concept formelemotiveringsplicht uit de wet van 29 juli 1991 is niet transponeerbaar naar (de motiveringsplicht voor) regelgeving	127
Afdeling 2. Naar een functionele benadering van de motiveringsplicht voor regelgeving	128
HOOFDSTUK 7. Samenvattende analyse	137
DEEL III – MODALITEITEN VAN DE MOTIVERINGSPLICHT VOOR REGELGEVING IN HET OBJECTIEF CONTENTIEUX	141
HOOFDSTUK 1. Opbouw en methodologie	143
Afdeling 1. Onderzoeksdoelstelling	143
Afdeling 2. Werkwijze	143
HOOFDSTUK 2. Modaliteiten van de motiveringsplicht voor wetskrachtige normen volgens het Grondwettelijk Hof	147
Afdeling 1. Inhoudelijke vereisten voor de motieven van wetskrachtige normen	147
Afdeling 2. Op wie rust de motiveringsplicht voor wetskrachtige normen?	151
Afdeling 3. Tot wie zijn de motieven van wetskrachtige normen gericht?	152
Afdeling 4. Waar en wanneer moeten de motieven tot uitdrukking komen?	153
Afdeling 5. Hangt de gestrengheid van de motievencontrole af van de omvang van de beoordelingsvrijheid van een steller van een wetskrachtige norm?	157
§ 1. Zijn er verschillende gradaties in de omvang van de beoordelingsvrijheid van de steller van de wetskrachtige norm?	158
§ 2. Zijn er verschillen in de gestrengheid waarmee het Grondwettelijk Hof de motieven van wetskrachtige normen beoordeelt?	161

§ 3. Is er een verband tussen de omvang van de beoordelingsvrijheid van een steller van een wetkrachtige norm en de gestrengheid waarmee het Grondwettelijk Hof de motieven beoordeelt?	163
Afdeling 6. Sanctionering van het niet-naleven van de motiveringsplicht voor wetkrachtige normen	165
HOOFSTUK 3. Modaliteiten van de motiveringsplicht voor verordeningen volgens de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State	167
Afdeling 1. Inhoudelijke vereisten voor de motieven van besluiten	167
Afdeling 2. Op wie rust de motiveringsplicht voor verordeningen?	171
Afdeling 3. Tot wie zijn de motieven gericht?	178
Afdeling 4. Waar en wanneer moeten de motieven worden veruitwendigd?	179
Afdeling 5. Hangt de gestrengheid van de motievencontrole af van de omvang van de beoordelingsvrijheid van het bestuur?	182
Afdeling 6. Sanctionering van het niet-naleven van de motiveringsplicht voor besluiten	185
HOOFDSTUK 4. Samenvattende analyse	191
DEEL IV – NAAR EEN VERSTERKING VAN DE MOTIVERINGSPLICHT ALS CONTROLE-INSTRUMENT VOOR WETSKRACHTIGE NORMEN EN VERORDENINGEN	197
HOOFDSTUK 1. Opbouw en methodologie	199
Afdeling 1. Onderzoeksdoelstelling	199
Afdeling 2. Werkwijze	199
HOOFDSTUK 2. De motiveringsplicht voor handelingen van algemene strekking in het Unierecht	203
Afdeling 1. Juridische grondslag	203
§ 1. Artikel 296, lid 2 VWEU	203
§ 2. Algemeen Unierechtelijk beginsel van behoorlijk bestuur	205
§ 3. Artikel 41, lid 2, c HGEU	211
Afdeling 2. Wat is de rationale van de motiveringsplicht?	220
Afdeling 3. Op wie rust de verplichting?	224
Afdeling 4. Wat houdt de motiveringsplicht in?	227
§ 1. Invulling van de motiveringsplicht door het Hof van Justitie	227
§ 2. Algemene omschrijving	228
§ 3. Essentiële elementen van de motiveringsplicht	232
§ 4. Omvang van de motiveringsplicht	236
§ 5. Beoordeling van de motivering	239
§ 6. Temperingen en afwijkingen van de motiveringsplicht	240
§ 7. Is de motiveringsplicht een louter formele vereiste?	242
Afdeling 5. Modaliteiten: plaats en tijdstip van de veruitwendiging van de motieven	246
Afdeling 6. Sanctionering	253
HOOFDSTUK 3. Mogelijkheden tot verbetering van het concept van de motiveringsplicht voor Belgische regelgeving ingevolge de analyse van de motiveringsplicht voor Uniehandelingen van algemene strekking	259
Afdeling 1. Vergelijking op het vlak van de juridische grondslagen, de rationale en op wie de motiveringsplicht rust	259
§ 1. De regeling in het Belgisch recht	259
§ 2. De regeling in het Unierecht	260

§ 3. Vergelijking en mogelijkheden tot verbetering van de regeling in het Belgisch recht	261
Afdeling 2. Vergelijking op het vlak van de inhoud	263
§ 1. De regeling in het Belgisch recht	263
§ 2. De regeling in het Unierecht	265
§ 3. Vergelijking en mogelijkheden tot verbetering van de regeling in het Belgisch recht	266
Afdeling 3. Vergelijking op het vlak van de modaliteiten	269
§ 1. De regeling in het Belgisch recht	269
§ 2. De regeling in het Unierecht	269
§ 3. Vergelijking en mogelijkheden tot verbetering van de regeling in het Belgisch recht	270
Afdeling 4. Vergelijking op het vlak van de sanctionering	271
§ 1. De regeling in het Belgisch recht	271
§ 2. De regeling in het Unierecht	273
§ 3. Vergelijking en mogelijkheden tot verbetering van de regeling in het Belgisch recht	273
HOOFDSTUK 4. Naar een versterkt controle-instrument voor wetskrachtige normen en verordeningen	277
Afdeling 1. Argumenten voor en tegen de codificatie van de motiveringsplicht voor Belgische regelgeving als versterkt controle-instrument	277
Afdeling 2. Voorstel tot codificatie van de (versterkte) motiveringsplicht voor Belgische regelgeving	280
HOOFDSTUK 5. Samenvattende analyse	287
DEEL V – CONCLUSIE	291
LIJST VAN GERAADPLEEGDE WERKEN EN RECHTSPRAAK	301
RECHTSPRAAK	303
Hof van Justitie	303
Gerecht	310
Conclusies van advocaten-generaal bij het Hof van Justitie	311
Grondwettelijk Hof (voorheen: Arbitragehof)	311
Hof van Cassatie	316
Raad van State, afdeling Bestuursrechtspraak	317
Raad van State, afdeling Wetgeving	320
GERAADPLEEGDE WERKEN	323
Boekwerken	323
Bijdragen in verzamelwerken	325
Tijdschriftartikelen	329
Doctoraatsproefschriften	331
Onlinebronnen	331